

Universella Broderskapets kongress.

(Bref till Nya Pr).

Stockholm den 14 sept. 1899.

Det var med ett visst intresse och ganska mycken nyfikenhet som jag senaste måndag kl. 1 begaf mig upp till Vetenskapsakademien, Drottninggatan 96, för att närvara vid öppnandet af Universella Broderskapets kongress. Redan om lördag hade man med tumshöga bokstäfver annonserat om denna kongress i stadens tidningar, och notiser hade tillkännagifvit, att broderskapsrörelsens upphof och ledare, mrs Katherine A. Tingley från New-York, jämte stab skulle bivista densamma.

Hvad för ett „universelt broderskap“ här är tal om, borde icke vara obekant för Nya Pressens läsare. Det är den amerikanska utveckling af eller utur det teosofiska samfundet, hvilken på senare tider konkurrerat med detta, låtit mycket tala om sig och sina stordåd (korståget jorden rundt, vården af sårade vid Camp Wikoff, nödhjälpskorståget till Cuba etc. etc) och äfven i Amerika höjt sig till en viss grad af anseende. Det är med ett ord den af den teosofiska rörelsen, som påstår sig praktiskt förvärliga de af madame H. P. Blavatsky förkunnade läror, hvilka i det „gamla“ teosofiska samfundet endast „predikas“ och „studeras“.

Måndagsmötet hade icke lockat mycket folk: kanske ock tiden — kl. 1 e. m. — var något olämplig. Omkring tvåhundra personer infunno sig i den rymliga hörsalen, dessa mest teosofier och medlemmar af U. B.

Salen var smakfullt dekorerad med flaggor, blommor och guirlander. På estraden stodo, utom pianino och orgelharmonium, sju stolar i bredd, den midtersta en länstol med ett bord framför. Efter en kvart timmes väntan inträdde de presiderande och togo sina platser på estraden i besittning.

Först mrs Tingley. Kikare och lorgnetter riktades mot den märkvärdiga kvinna, som med monarkisk makt ledde en stor internationell rörelse. Och det var värkligen en ganska imponant företeelse. En medelålders, högväxt och något fetlagd dam med en hållning och en min, som uttryckte majestät och öfverlägsen kraft, vana, men äfven förmåga att herska, befalla och göra sig åttlydd. Hon anmodades af ordföranden, doktor G. Zander, att sätta sig i länstolen, och hon gjorde det med en värdighet, om egde intet spår af „falsk blygsamhet“.

Det var ett underligt intryck jag mottog af denna kvinna. Jag kunde ej blifva ledsen på henne för den själfsäkerhet, den förnämhet, den oberörda lugn hon ådagalade i hvarje sin min, i hvarje sin rörelse, ty att hon såväl de facto som de jure var den mest betydande personligheten i församlingen det låg i öppen dag. Men jag kunde icke håller få klart för mig, att en *andlig* ledare skulle se ut på det viset . . . „Mitt rike är icke af denna världen“, men *hon* såg ut, som om hennes rike varit det.

På ömse sidor om mrs Tingley togo doktor G. Zander och de fyra öfriga amerikanerna, herrarna Neresheimer, Pierce, Patterson och Clark Thurston plats. Vid pianot satte sig mrs Alice Cleather och vid orgeln mr Basil Crump, båda från England. Samtliga dessa personer hade ett distingueradt och intelligent utseende.

Sammankomsten öppnades med musik. Därefter hälsades kongressen af dr Zander, som i sitt tal redogjorde för Universella Broderskapet och dess uppgifter. Sedan han riktat en speciel hälsning på engelska till mrs Tingley, uppsteg hon och hela församlingen med henne, och nu fick man höra henne tala. Hon talade beundransvärdt. Börjande helt sakta och enkelt höjde hon småningom sin klangfulla stämma till ett mäktigt brusande vågsvall af toner. Det var någonting af naturkraft uti det, sång mera än ord, luften kändes såsom uppfylld af vibrationer. Hon talade om människan såsom själ, om det svenska folkets stora möjligheter samt om det värk hon och hennes medhjälpare utfört. Men fastän jag böjde mig för hennes snille och hennes oratoriska förmåga, kände jag mig ej gripnen af någon högstämnd entusiasmer.

Följde så korta tal i tur och ordning af de andra på estraden. Mr Neresheimer talade om broderskapsrörelsen i Amerika, dr Zander uppläste en uppsats om ockultism af Pierce, mr Pierce talade till och om svenska folket, mrs Cleather talade behjärtansvärda ord till kvinnan och hennes plikter särdeles gentemot den „fallna“ system, mr Patterson berättade om den internationella broderskapsligans (en praktisk underafdelning af U. B.) uppgifter och värksamhet i Amerika, mr Crump höll ett intressant och väckande föredrag om den modärna konstens förfall och det återupplifvande af den antika konstens renhet och höghet, som afsetts med bildandet af „Isisligan af U. B. för musik och dramatik“; etc.

Talen omväxlade med musik och sång (af mr Neresheimer). Mrs Cleather och mr Crump utförde musiknumren med stor talang; man kända, att de förstodo sin Wagner, sin Bach och sin Händel!

Totalintrycket af mötet var förmånligt, om ock det upprepade prisandet å talarnes sida af mrs Tingley och hennes åtgöranden värkade något egendomligt. Jag kom bort med den känslan, att om de gjorde alt hvad de sade, så var här en stor social kraft i rörelse. Arbeta de med energi, så skola de kanske såsom de själfva vilja, småningom omskapa världen i socialt hänseende . . .

Måndag afton hölls ett nytt möte. Det bestod i en förevisning af skioptikon bilder, framställande vyer från Point Loma i Kalifornien, „Universella Broderskapets blifvande heliga stad“, äfvensom från andra trakter i Amerika, porträtter af mr Judge och mrs Tingley m. m. Bildernas innebörd tolkades af herr Torsten Hedlund från Göteborg på ett lika spirituellt som intresseväckande sätt. Ingeniör M. F. Nyström läste upp några meddelanden om den blifvande mysteriskolan på Point Loma, och talen omväxlade äfven nu med musik.

Tidningarna innehöllo ganska omständiga och välvilliga referat, och följden var, att vid det tredje mötet om tisdag afton vetenskapsakademins stora hörsal var fylld till sista platsen.

Värkningsfullt inleddes denna sammankomst med Bachs härliga Meditation. Men själfva mötet motsvarade icke i mina ögon de förhoppningar man på grund af de föregående kunnat ställa på detsamma. Det skulle vara ett frågo- och svarsmöte, där olika medlemmar af U. B. gáfve svar på spörsmål, skriftligt framställda af publiken. Mrs Tingley var ej närvarande, och hr T. Hedlund presiderade.

Frågorna voro mångahanda: var ej teosofins lära att människan skulle dyrka sitt högre jag själfvisk? hvarför hade tron på återfödelsen gått förlorad för den europeiska civilisationen? hvilka voro våra plikter mot barnen? kunde teosofin skänka tröst i sorgen? lämpade sig teosofins läror för de obildade? för de fattiga? etc. etc.

De flesta af spörsmålen besvarades dock icke med den precision man kunnat vänta sig af personer med anspråk att vara klart tänkande teosofier. Hvar och en af de svarande höll ett riktigt litet tal, som andades värme och hängifvenhet för U. B:s sak, men som vanligtvis förlorade sig långt utom de rämärken, som utstakats af den framställda frågan, kvarlämnande denna i ett visst dunkel.

Mindre tillfredsställd aflägsnade jag mig från detta möte. Den sista sammankomsten hölls slutligen i går kl. 2. Programmet var detsamma som alltid. Delegerade från olika loger i Sverige uppträdde och berättade om den lokala värksamheten. Ett särskildt intresse erhöi dock mötet därigenom, att senjorita Antonia Fabre, en ung kubanska, som mrs Tingley tog med sig från Kuba för att uppfostra henne i det Universella Broderskapets principer till en hjälpare för hennes fädernesland och nation, lidigt och målande skildrade sina landsmäns lidande, sitt folks skaplynne och den undsättning som bringats Kuba af den internationella broderskapsligan genom mrs Tingley och hennes medhjälpare. Mrs Tingley talade ock på sitt inspirerade vis om de möjligheter hon såg ligga slumrande i framtiden, samt uttalade såsom sin öfvertygelse, att broderskapets idé och lif inom 25 år skulle nå hela jordens befolkning . . .

Denna kongress, som var en fortsättning af den, som hölls å Point Loma i april detta år, och som ännu skall fortsättas i Brighton i England, har helt visst tillfört de svenska medlemmarna af U. B. mycken ny energi och många nya impulser till själfuphoffrande arbete, men å andra sidan har den öfvertygat teosoferna (af det andra lägret) om, att det icke står så illa till med deras egna noggranna „teoretiska“ studier. Man kan visst vinna folk och också få mycket uträttadt genom ett

ljudligt och bombastiskt uppträdande, men arbetet i det tysta har mera utsikter att lyckas i längden och bära den varaktiga frukten.

E.

(Nya Pressen 1899, N:o 196, Onsdagen den 20 september 1899, s. 3, palstat 8-9.)